

Warszawa, dnia 9 maja 2016 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DLP-I.051.86.2016

**Mazowiecko-Świętokrzyskie
Towarzystwo Ornitologiczne
ul. Radomska 7
26-670 Pionki**

Szanowni Państwo,

W odpowiedzi na List otwarty XV Zjazdu Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego w sprawie Planów zwiększenia pozyskania drewna w Puszczy Białowieskiej, przesłany przy piśmie Pana Pawła Szrota, Zastępcy Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 marca 2016 r., znak SPRM.216.31.2016.JG, informuję jak niżej.

Lasy Puszczy Białowieskiej, jako obszar wyjątkowy w skali europejskiej ze względu na wybitne walory różnorodności biologicznej, podlegają szczególnej uwadze Ministra Środowiska oraz są przedmiotem ochrony oraz dbałości o zachowanie ich puszczańskiego charakteru i dlatego podejmuje się wszelkie możliwe kroki w celu ochrony, i zachowania tego cennego obiektu dla przyszłych pokoleń.

Działalność człowieka w Puszczy Białowieskiej jest udokumentowana od V w. p.n.e. Puszcza Białowieska jest dziedzictwem kulturowym lokalnej społeczności, która przez pokolenia otaczała ją troską i była za nią odpowiedzialna. Dzięki niej Puszcza przez wieki zachowała swój unikatowy charakter.

Wszelkie działania na obszarze położonym poza Białowieskim Parkiem Narodowym i rezerwatami odbywają się w oparciu o zapisy planów urządzenia lasu, które w obiektywny sposób równoważą gospodarkę leśną i ochronę zasobów przyrodniczych. Wszystkie zabiegi z zakresu ochrony czynnej, których wykonywanie jest niezbędne do utrzymania lub odtworzenia chronionych siedlisk przyrodniczych w Puszczy Białowieskiej, mogą być wykonywane bez szkody dla ich różnorodności biologicznej. W planach urządzenia lasu na lata 2012-2021, dla trzech nadleśnictw położonych na terenie Puszczy Białowieskiej łączny rozmiar pozyskania drewna został ustalony na 469 980 m³/10 lat, co daje średnio ok. 47 tys. m³ drewna rocznie. W stosunku do planów urządzenia lasu na lata 2002-2011 pozyskanie drewna w lasach gospodarczych, w wyniku błędnych decyzji, uległo zmniejszeniu o prawie 100 tys. m³ rocznie (o 68%). Na skutek wzrostu liczebności populacji szkodliwych owadów oraz patogenów, przy braku możliwości minimalizowania skutków epidemii wielu chorób drzew na terenie Puszczy Białowieskiej (objętej różnymi formami ochrony, począwszy od sieci Natura 2000, kończąc na dziedzictwie UNESCO), gdzie jedynym skutecznym sposobem ograniczania ich liczebności jest usuwanie drzew zasiedlonych, masa drewna jaką należałoby usunąć w ramach przeczności i prewencji wielokrotnie wzrosła. W wyniku zamarcia ogromnej ilości drzew siedliska ważne dla Wspólnoty ulegają silnym przekształceniom. Tereny o niskim poziomie wód zmieniają się w zespoły trawiaste, a tereny o wysokim poziomie wód w tereny zalane wodą. W jednym i drugim przypadku istniejące tam siedliska ważne dla Wspólnoty podlegają degradacji.

W takiej sytuacji, zgodnie z art. 23 ust. 1 i 2 ustawy o lasach, istnieje możliwość opracowania aneksu do planu urządzania lasu. Ponadto w wyniku lawinowego wzrostu ilości drzew martwych znacznie wzrosło zagrożenie pożarowe, a stojące suche i usychające w szybkim tempie drzewa zagrażają bezpieczeństwu, zarówno mieszkańców, jak i odwiedzających Puszcę Białowieską.

Przeciwdziałanie destrukcyjnym zjawiskom jest obowiązkiem wynikającym z definicji czynnej ochrony przyrody, która zgodnie z art. 5, pkt. 5 ustawy o ochronie przyrody polega między innymi na ...*zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów*, a także z zapisami unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 roku: działanie 12, pkt. 12, w brzmieniu: *Państwa członkowskie dopilnują, by plany urządzania lasu lub równoważne instrumenty obejmowały jak najwięcej z następujących środków:*

- *utrzymanie optymalnych poziomów drewna posuszowego, biorąc pod uwagę różnice regionalne, takie jak ryzyko pożaru lub potencjalne plagi owadów; (...).*

W związku z powyższym Minister Środowiska w dniu 25 marca 2016 r. zatwierdził aneks do planu urządzania lasu sporządzonego na lata 2012-2021 dla Nadleśnictwa Białowieża w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Zgodnie z zatwierdzonym aneksem maksymalna wielkość poboru biomasy w ramach rekonstrukcji ekosystemów została zwiększona do 188 tys. m³, w okresie obowiązywania planu (na lata 2012-2021). Realnie więc wielkość ta, po aneksowaniu PUL, wzrosła o ok. 125 tys. m³, co pozwoli na bieżącą ochronę zniszczonych siedlisk leśnych.

Tereny Nadleśnictwa Białowieża są lasem podlegającym trwałemu gospodarstwu wykorzystaniu, a zatwierdzenie aneksu do PUL nie spowoduje natychmiastowej jednorazowej interwencji. Aneks ten przewiduje zwiększenie limitu cięć w perspektywie najbliższych 6 lat. Jednocześnie wdrażanych jest szereg działań mających na celu zapewnienie zachowania właściwego stanu gatunków i siedlisk w obszarze wszystkich trzech nadleśnictw Puszczy Białowieskiej.

Ponadto, w związku z zaniepokojeniem stanem zasobów naturalnych informuję, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych w dniu 31 marca 2016 r. wydał decyzję nr 52, regulującą zasady gospodarki leśnej w nadleśnictwach Browsk i Białowieża, które wraz z Nadleśnictwem Hajnówka zarządzają gospodarczą częścią puszczy znajdującej się poza Białowieskim Parkiem Narodowym. Na terenie nadleśnictw Browsk i Białowieża wyodrębnione zostały dwa tzw. obszary referencyjne, gdzie zostaną ograniczone prace gospodarcze i nie będą wykonywane nawet cięcia sanitarne. Redukcja martwych drzew w tych obszarach (z pozostawieniem in situ) będzie dotyczyła tych drzew, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi lub zagrożenie pożarowe.

Obszary referencyjne wraz z rezerwatami już istniejącymi w części gospodarczej Puszczy Białowieskiej obejmą w sumie 17,6 tys. ha, czyli ponad 33% łącznej powierzchni nadleśnictw Białowieża, Browsk i Hajnówka (52,6 tys. ha).

Faktycznie działania leśników w Puszczy Białowieskiej są bardzo ograniczone na relatywnie większej powierzchni. Obszary wyłączane na podstawie wcześniejszych ustaleń, np. rezerваты, drzewostany na siedliskach podmokłych i bagiennych lub całoroczne strefy ochrony gatunków nie są przewidziane do objęcia użytkowaniem i gospodarką leśną. Co więcej utworzenie w ramach wprowadzonego Programu dla Puszczy stref referencyjnych, w formie dwóch zwartych kompleksów na łącznej powierzchni 4137,28 ha, powiększa obszar wyłączony z ingerencji. Powierzchnia rezerwatów w Nadleśnictwie Białowieża (4305 ha poza strefą) razem z powierzchnią strefy referencyjnej i całorocznych stref ochrony gatunków (25,74 ha poza strefą i rezerwatami) daje łącznie 7910,52 ha powierzchni wyłączonej z ingerencji, co stanowi ok 66% obszaru Nadleśnictwa Białowieża. Konsolidacja tych obszarów powinna wpłynąć korzystnie na parametry jakościowe struktury i funkcji tych ekosystemów jak i walory siedlisk gatunków takich jak: dzięcioł białogrzbisty

i trójpalczasty, sóweczka, włośchatka, trzmielojad, siniak i muchołówki oraz na chrząszcze saproksyliczne: pachnica dębowa, bogatek wspaniały, zgnirotek cynobrowy, ponurek Schneidera, rozmiarz kolweński, konarek tajgowy i zagłębek bruzdkowany, dla ochrony których obszar ten został wyznaczony.

Decyzja nr 52 zobowiązuje Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku do przedstawiania co dwa lata (począwszy od 31 stycznia 2017 r.) raportu z monitoringu działań i stanu zachowania różnorodności biologicznej w Puszczy Białowieskiej. To również rezultat ustaleń podjętych z Ministrem Środowiska.

Reasumując należy podkreślić, że aktualnie przystąpiliśmy do ratowania systemu przyrodniczego w postaci cennych siedlisk przyrodniczych i priorytetowych dla Wspólnoty Europejskiej.

2. *w sprawie* *rezerwy*

Z up. MINISTRA
PODSEKRETAŃ SZANU
Andrzej Antoni Konieczny
Przewodniczący Komisji
dla Puszczy Białowieskiej
Andrzej Antoni Konieczny

Do wiadomości:

1. Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego;
2. Sekretariat Prezesa Rady Ministrów.